

BÉKALENCSE

A Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság hírlevele

2021. november

JUBILEUM

2021-ben ünnepli fennállásának 25. évfordulóját a Duna-Dráva Nemzeti Park

Az évforduló alkalmából idén számos akciót, játékot hirdetünk meg, visszatekintünk az elmúlt két és fél évtized eseményeire. Honlapunkon részletes tájékoztatást adunk aktuális, a jubileumhoz kapcsolódóan meghirdetett akcióinkról: <https://ddnp.hu/igazgatóság/jubileum>

HÍREK

Vöcsök az országúton

Igazgatóságunk központjába érkezett a telefonhívás, hogy a Mecsek déli lankáin fekvő Kővágóttös községben sérült vízimadarat fogtak.

A faluban nincs olyan víztest, ahol az elmondottak alapján hosszúcsőrű, úszóhártás lábú madár előfordulhatna, de tapasztaltuk már, hogy bármi megtörténhet, ezért az ilyenkor szokásos eljárás szerint az illetékes természetvédelmi őr meg is jelent a helyszínen.

A családi házból a bejelentő tényleg egy vízimadárral a kezében jelent meg, mégpedig egy különlegességgel, egy fiatal vörösnyakú vöcsökkel. A segítőkész család elmondása szerint a madarat a faluba vezető bekötőútról szedték fel a reggeli órákban, az országút szélén ücsörgött. Talány, hogy kerülhetett oda, de

szerencsére egészséges volt. Mivel a vöcsök nem az országutak vándora, ezért a madarat a közeli Pellérdi-halastavaknál engedték szabadon, hogy kipihenve a szárazföldi kalandot, folytathassa útját a Földközi-tenger partvidékén elterülő telelőterületére.

A vörösnyakú vöcsök (*Podiceps grisegena*) Magyarországon fokozottan védett, természetvédelmi értéke 250.000 Ft.

(Szöveg és fotó: Völgyi Sándor)

Átadták a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság felújított székházát, Natura 2000 bemutató múzeumszobáját és az újonnan épült Pintér-kerti kilátót

Több elemből álló fejlesztés átadására került sor 2021. november 25-én a pécsi Pintér-kert Arborétumban. A megvalósult beruházások több célt szolgálnak. Segítik az állami természetvédelem regionális központjában folyó természetvédelmi igazgatási, fejlesztési, oktatási-szemléletformálási és kezelési feladatok hatékonyabb, modernebb körülmények között történő ellátását. Hozzájárulnak Pécs népszerű, országos jelentőségű természetvédelmi jelentőséggel is bíró rekreációs centrumának fejlesztéséhez. Segítik az épített környezet város-és kultúrtörténeti szempontból fontos elemének megőrzését, kulturális örökségünk ápolását.

A megújult igazgatósági épület, a múzeumszoba és a kilátó

A fejlesztéseknek helyet adó mintegy kéthektáros Pintér-kert Arborétum a *Nyugat-Mecsek Tájvédelmi Körzet* része. A Pintér-kert névadója a kert és a villa egykori tulajdonosa, Pintér János, aki 1926-tól kezdődően néhány év leforgása alatt ültette el azokat a növényeket, amelyek a később kifejlődő örökzöld gyűjteményes kert alapját képezték. Növényzetét ma az eredeti, mecseki karsztbokorerdei növényzet és a díszfajok érdekes elegye alkotja, benne értékes szubmediterrán flóraelemekkel. Ezen botanikai értékek miatt a kert már 1974-ben helyi védeltséget kapott, majd 1977-ben országos jelentőségű természetvédelmi terület lett, 2009 óta pedig a Nyugat-Mecsek Tájvédelmi Körzet részeként élvez védelmet.

A kertben álló villaépület ad otthont a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság (DDNPI) központjának. Története során az épület számos alkalommal felújításon, hozzátoldáson, átépítésen esett át, funkcióját már nehézkesen töltötte be. 2020-ban a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság gazdálkodási tartalékaiból és kormányzati forrásból megújulhattak az épület elavult belső terei, teljesen új tetőszerkezetet kapott a ház, valamint egy stílusában és arányaiban illeszkedő bővítmény épült hozzá. A beruházás összköltsége nettó 123 millió Ft volt.

Az épület külső-belső megújítása során a DDNPI munkatársai különös gondtal jártak el az egykori tettyei szőlőbirtokos villa egyetlen eredeti formában fennmaradt belső tere, a Pintér-villa építési idejéből származó dolgozószoba-enteriőr kapcsán. Azon túl, hogy a műves faburkolatok megőrzése mellett azokat láthatóvá tették, a helyiségnek funkciót is adtak: alapvetően tárgyalószoba rendeltetése mellett vezetéssel csoportok is felkereshetik, és megtekinthetik a Natura 2000 tematikájú rejtett installációt is.

2020-21 során a DDNPI a működési területén mintegy 20 helyszínen (Natura2000 területek, védett területek, tanösvények, bemutatóhelyek) valósított meg infrastrukturális fejlesztéseket, amelyekkel a természeti ismertterjesztés, az aktív és természeti turizmus lehetőségeinek színvonalát és hatékonyságát kívánja emelni szerte a Dél-Dunántúlon. Az összességében nettó 385 millió projekt részeként épült meg a Pintér-kertben egy új, fából épült, üveg mellvédes kilátó is, amely a kert vadregényesebb, nehezebben megközelíthető, legmagasabb részén az erdőbe simulva nyújt páratlan városi panorámát. Formavilágával egyszerre modernséget is sugall, ugyanakkor felidézi a kert korai építményeinek motívumait is. Az új kilátón kívül a kert alsó és felső részének határán a védett területek uniós Natura 2000 hálózatát bemutató tájékoztató táblát is elhelyeztünk.

A fejlesztéseket részben az Európai Unió társfinanszírozású KEHOP konstrukcióból, részben kormányzati forrásból valósította meg igazgatóságunk, nettó 13,6 millió Ft összértékben.

Befejeződött a munka, jöhet az eső!

A közelmúltban befejeződtek a GRASSLAND-HU Life pályázat kertében megvalósult beruházások, melyek célja a Berzencei-rétek vízháztartásának javítása.

A Berzencei-rétek a Duna-Dráva Nemzeti Park, és egyben a Nyugat-Dráva-sík Natura 2000 terület részét képező, mintegy 350 ha kiterjedésű, fasorokkal, facsoportokkal tarkított gyeperes területek. Mélyebben fekvő részein tavasszal vízborítás alakulhat ki, nyárra többnyire ezek a területek is kiszáradnak. Az ilyen vízállásos mélyedések és az időszakos vízfolyások meanderező medreinek közelében sokféle található mocsári növényzet. A rétek sok védett és közösségi jelentőségű állat- és

növényfaj számára biztosítanak élőhelyet. A vöröshasú unka és több más kételtű számára jelentenek szaporodóhelyet a tocsogós, vízállásos területek, ezeket sok madár, például a gólyák is rendszeresen látogatják táplálékszerzés céljából. A virágzó rétek számos méh- és lepkefajnak, például a nagy tűzlepkének nyújtanak ideális élőhelyet. A terület védett növényfajai a tavaszi tűzike, a mocsári békallium és a szibériai nőszirm. A mocsárrétek a terület meghatározó élőhelyei, fennmaradásuk alapfeltétele a megfelelő vízellátottság és a rendszeres kaszálás vagy extenzív legeltetés.

A területen korábban több csatorna, lecsapoló árok létesült, amelyek jelentősen hozzájárulnak a mocsárrét szárazodásához. Az üde gyepek és vizes élőhelyek megőrzése érdekében a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság a GRASSLAND-HU Life projekt keretében olyan beavatkozásokat valósított meg, amelyek segítik a terület vízháztartásának javítását, lehetővé teszik a tavasszal lehulló nagyobb mennyiségű csapadék visszatartását, a jó vízellátású területek növelését, a vízborításos időszak meghosszabbítását. A Pannon gyepek és a hozzájuk kapcsolódó élőhelyek megőrzését célul kitűző pályázat keretében 2021-ben a Kisgerendai-árok öt pontján létesültek kisebb vízvisszatartó műtárgyak, néhány helyen pedig földfeltöltés gátolja a víz túlzottan gyors lefolyását a területről.

Veszélyes fákat vágtak ki Abaligeten

2021. november 22-24. között az Abaligeti-barlang és a Denevérmúzeum környezetében veszélyes fák kivágása történt meg.

A munkát az élet- és vagyonbiztonság hosszútávú fenntartása érdekében volt szükséges elvégezni.

A balesetveszély elkerülése érdekében a munkavégzés időtartama alatt a terület lezárásra került, így ezen napokon az Abaligeti-barlang és a Denevérmúzeum zárva tartott.

Fotó: Kulcsár Péter

A lecsapolt halastó terített asztal

Az őszi időszakban jellemző, hogy a halastavaknál elkezdődnek a lehalászási munkálatok. A tavakban nevelt halak befogásának könnyítésére a tómeder vizét lecsapolják, így szabaddá válik a tófenék, és az addig hullámzó vízzel borított terület egyszerre szabad iszapfelszínre változik.

Az újonnan megjelenő környezet jó lehetőséget kínál az ősszel hazánkban átvonuló vízimadarak számára, amelyek így kiváló táplálkozóterületeket találnak országszerte. Míg a tómederben visszamaradó sekély vízben rekedt apró halak a gémféléknek, rétisasoknak nyújtanak zsákmányt, addig a szabad iszapadokon megjelennek a partimadarak. Az apró természetű gázlómadarak között sok érdekes megfigyelésre tehet szert, aki távcsővel végigbogarássza az egy-egy ilyen lecsapolt tómederben összegyűlt asztaltársaságot. A cankók és partfutók között az éles szemű megfigyelő sárszalónkakat is felfedezhet.

A kiváló rejtőszínnel megáldott madár a híg iszapban való táplálkozás tökéletes specialistája. Testméretéhez viszonyítottan eltúlzott méretű csőre igazi műszer. A rugalmas csőr idegszálakkal ellátott végével a madár anélkül képes érzékelni az iszap mélyén megbújó férgeket, hogy meglátná azokat. Táplálkozás közben ki sem húzza a sárból, úgy szondázza végig a tófeneket. Amint érzékeli a zsákmányt, csőrének vége csipeszszerűen kinyílik, és már el is kapta a megérdemelt táplálékot. A sárszalónka (*Gallinago gallinago*) Magyarországon fokozottan védett madár, természetvédelmi értéke 100.000 Ft.

Szöveg és fotó: Völgyi Sándor

EMBER ÉS TERMÉSZET

Madáritató télen?

De még mennyire! A természettel kapcsolatos médiatartalmakban sok szó esik a téli hónapokban a madáretetésről, annak mikéntjéről, szabályairól. De kevés helyen ejtenek szót arról, hogy vajon mi a helyzet a hideg időben a madáritatóval. A madáritató ugyanolyan madárvédelmi eszköz, mint a mindenki számára ismert madáretető. Legyen az csupán egy nagyobb virágalátét, vagy egy profi módon kialakított sekély medence, a madarak egész évben látogatni fogják. Nem csak száraz nyári napokon, hanem a fagyos téli időben is használják, ha gondoskodunk folyamatosan a víz pótlásáról. A madáretető közelében létesített itatót a napraforgómagra járó összes madár látogatni fogja, és olyan fajok is feltűnhetnek ilyenkor a víz mellett, melyekkel egyébként ritkábban találkozunk az etetőnél. Ilyen például a kőrisek termését fogyasztó süvöltő, a fenyvesekben bujkáló apróság, a királyka, vagy a fagyöngy termésén táplálkozó léprigó. Amellett, hogy hasznos tevékenység egy madáritató létesítése, talán nem csak a madárkedvelőknek örömteli látvány a sokszor alig 1-2 °C-os vízben fürdőző madarak látványa.

Szöveg és fotó: Völgyi Sándor

A madarak téli gondozásáról szól a Tettye Oktatási Központban 2021. december 9-én 10.00 órákor kezdődő programunk, melyről bővebb információt hírlevelünk 5. oldalán lehet olvasni.

Bemutatóhelyeink nyitvatartása a karácsonyi-újévi időszakban

Az év végi ünnepek alatt bemutatóhelyeink nyitvatartási rendje az alábbiak szerint alakul:

Pécs – Pintér-kert Arborétum

- december 17-ig: a hivatalos nyitvatartási rend szerint
- december 18 – január 2.: zárva
- január 3-tól: a hivatalos nyitvatartási rend szerint

Szaporca – Ős-Dráva Látogatóközpont

- december 20-ig: a hivatalos nyitvatartási rend szerint
- december 21 – január 3.: zárva
- január 4-től: a hivatalos nyitvatartási rend szerint

Mohácsi Nemzeti Emlékhely

- december 23-ig: a hivatalos nyitvatartási rend szerint
- december 24-25-26.: zárva
- december 27-30.: a hivatalos nyitvatartási rend szerint
- december 31 – január 2.: zárva
- január 3-tól: a hivatalos nyitvatartási rend szerint

Kölked – Fehér Gólya Múzeum

- december 21-ig: a hivatalos nyitvatartási rend szerint
- december 22-26.: zárva
- december 27-től: a hivatalos nyitvatartási rend szerint

Abaliget-i-barlang és Denevérmúzeum

- december 23-ig: a hivatalos nyitvatartási rend szerint
- december 24., 25., 26.: zárva
- december 27-30-ig: a hivatalos nyitvatartási rend szerint
- december 31., január 1.: zárva
- január 2-től: a hivatalos nyitvatartási rend szerint

Nagyharsányi Szoborpark

- december 23-ig: a hivatalos nyitvatartási rend szerint
- december 24 – január 2.: zárva
- január 3-tól: a hivatalos nyitvatartási rend szerint

Szársomlyó, túrák

- december 23-ig: a hivatalos túrarend szerint
- december 24 – január 4.: nem indul túra
- január 5-től: a hivatalos túrarend szerint

Drávaszentes – Dráva Kapu Bemutatóközpont

- a téli időszakban (április 30-ig) zárva

Pécs – Tettei Mésztufa-barlang

- a téli időszakban (március 15-ig) zárva

Programajánló

December 9.: Madarak védelme a ház körül – téli madáretetés

A program lehetőséget biztosít arra, hogy a madáretetők téli vendégeinek életébe bepillantást nyerjünk. A résztvevők megtudhatják, milyen táplálékkal szabad etetni a télen itt maradt kismadarakat, valamint a résztvevők újrahasznosított anyagokból saját etetőt is készíthetnek.

Helyszín: Tettei Oktatási Központ, kezdési időpont: 10.00 óra, a program időtartama: 60 perc.

Részvételi díj: 500 Ft/fő.

A részvételhez előzetes jelentkezés szükséges!

Tel.: 70/374-0295. E-mail: neubauern@ddnp.hu.

A program résztvevőire a mindenkor érvényes koronavírus-veszélyhelyzettel összefüggő szabályok érvényesek.

Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság, Ökoturisztikai és Környezeti nevelési Osztály
7625 Pécs, Tettei tér 9.
Tel.: 30/405-4571, 30/377-3388
E-mail: wodtke@ddnp.hu, komlos@ddnp.hu
www.ddnp.hu

Köszönjük, hogy meggondolja, kinyomtassa-e papírra ezt a levelet.

Amennyiben Ön nem kíván a továbbiakban hírlevelet kapni a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóságtól, kérjük jelezze ezt számunkra „Hírlevél leiratkozás” tárgyú [e-mailben](mailto:neubauern@ddnp.hu)! Köszönjük!